

[Enggaard.]

De pris- og omkostningsstigninger, vi har oplevet igennem 1960'erne, er dels kommet til os udefra, og dels — og det er vel den store og farlige del — frembragt her i landet gennem de højere pengeindkomster, vi har bevilget hinanden. Det er denne anden del, vi nødvendigvis skal begrænse og helst undgå i de kommende år. De flere penge, vi ville betale hverandre ud over det, der reelt er produktion til at fylde ud, vil under alle omstændigheder blive taget fra os igen enten gennem prisstigninger eller gennem højere skatter, for den tredje mulighed, at dække dem gennem yderligere låntagning i udlandet, kan vel ingen ansvarlig løbe an på.

Det er værd at bemærke, at ingen i den hidtidige debat har anfægtet de skøn over de reelle muligheder, som regeringen har fremlagt. Heri ligger ikke nødvendigvis en accept af, at de stigninger i pengeindkomsterne, der er plads til i 1970 ud over de allerede fastlagte, over en bank skal være et par procent. Der er faktorer, der begrænser denne ramme, og der er faktorer, der udvider den. Vi skal, som det har været fremhævet også i åbningstalen, bruge mere til sikringen af de ældre, hvis standarden ikke skal gå ned, simpelt hen fordi der bliver flere ældre. Vi skal tilsvarende på en række områder og af tilsvarende årsager bruge mere over de offentlige budgetter. Der skal også bruges mere til uddannelse, der skal bruges mere til investering i de arbejdspladser, som skal skabe den fortsatte fremgang i produktionen. Vi skal også reservere en del til forbedring for grupper med særlig lave indkomster, og alt det betyder, at den reelle forbrugsudvidelse for de erhvervsaktive aldersgrupper i almindelighed må holdes inden for størrelsesordenen 1 pct. Om vi så skal betale hinanden flere penge for denne ene procent, kan diskuteres. At alle priser skal være uændret i 1971, kan man vel ikke forvente. Der vil ske forskydninger, og der vil også udefra komme tendenser såvel over eksport som over import. Den nødvendige overflytning over de offentlige budgetter til pensioner, uddannelse osv. modsvares gennemgående af selvregulerende skattestigninger, men det betyder samtidig, at der er en vis afstand imellem brutto- og nettostigningerne i pengeindkomsterne.

Men én ting må vi ikke glemme i denne forbindelse: stigningerne i pengeindkomsterne virker direkte ind på priser og omkostninger, og forudsætningen for, at vi kan rette betalingsbalancen op og samtidig bevare fuld beskæftigelse, er, at vore priser og omkostninger ikke bliver højere, end at de udenlandske forbrugere vil købe vores eksportproduktion, og at vi selv vil købe de danske produkter, der konkurrerer med importen. Det hensyn må også veje tungt i organisationernes overvejelser, når de skal varetage deres medlemmers interesser.

Det var ingen kunst at rette op på betalingsbalancen og også at bremse inflationen, hvis man havde villet lade hånt om beskæftigelsen. Det har vi ikke villet, og det vil vi stadig ikke. Jeg går ud fra, at organisationerne er enige i dette, og at man ikke vil tvinge lovgivningsmagten ud i en økonomisk situation, hvor arbejdsløsheden er den eneste vej.

Det er i denne sammenhæng, man må se det prisstop, der er et af regeringens 12 punkter. Det er ikke formelt et stop for lønglidning, men det bør reelt være et stop for den lønglidning, der ikke har grundlag i særlig produktivitetsforbedring inden for den enkelte virksomhed. Man kan naturligvis heri også se en ekstra tilskyndelse til samarbejde inden for den enkelte virksomhed til at fremme produktiviteten, for det er jo, når vejen over prisstigninger er lukket, den eneste vej til bedre aflønning. Det gælder nok ikke mindst inden for bygge- og anlægsvirksomheden. Dette område har gennem årene udøvet særlige virkninger på dansk økonomi som helhed, og vi må se i øjnene, at med den nuværende kapacitet og produktivitetsgrad på dette felt kan samfundet næppe bære et byggeomfang af den nuværende størrelse. Jeg ved, at en tilpasning til det nødvendige her ikke kan undgå at stille nogle virksomheder over for vanskeligheder, og der er vel også virksomheder, der alt for langt har disponeret i tillid til fortsat inflation, og derfor kan en virkelig bekæmpelse af inflationen ikke helt undgå at skuffe en del forventninger her og dér. Vi har brug for flere boliger, men vi har også brug for, at det bliver et byggeri, som folk kan betale, og som samfundsøkonomien kan bære, og derfor er det nødvendigt, at efterspørgselspresset på byggeriet afpasses, sådan at det